

Nowe prawo wodne – informacje ogólne. Część I

Prof. dr hab. inż. Ziemowit Suligowski

Politechnika Gdańska, Wydział Inżynierii Lądowej i Środowiska

Ustawę prawo wodne przyjęto w dniu 20 lipca 2017 roku i po względnie długim okresie czasu¹ opublikowano, zastępując wcześniejszą regulację². Formalny termin wejścia nowego prawa to 1 stycznia 2018 roku z wyjątkiem wskazanych fragmentów wchodzących:

- z dniem następującym po dniu ogłoszenia,
- z dniem 31 grudnia 2017,
- z dniem 1 stycznia 2020,
- z dniem 1 stycznia 2021.

Tak duże zróżnicowanie okresu *vacatio legis* wiąże się z koniecznością wykonania wielu prac wstępnych poprzedzających konkretne wdrożenia³. Szczególne problemy mogą wiązać się z elementami systemów zagospodarowania wód opadowych oraz ogólnie pojmowanych „melioracji rolnych”. Te ostatnie po 1989 roku powierzono praktycznie Panu Bogu, bo w zasadzie w celu wymuszenia ich normalnej eksploatacji nie zastosowano żadnych poważnych przedsięwzięć⁴.

Celem wprowadzenia nowej ustawy była z jednej strony konieczność dostosowania regulacji krajowych do wymagań dyrektywy RWE, z drugiej strony rozwój sytuacji w ostatnich latach (w tym systematycznie powtarzające się powodzie od opadów) zmuszają do zmiany dotychczasowej praktyki rozwiązywania problemów. Zwraca uwagę to, że przy zachowaniu różnych form własności, którą ograniczono w stosunku do wcześniejszej regulacji oraz praktyki, gdyż również wody prywatne są objęte formami kontroli. Zachowanie dobra wspólnego wymaga poszerzenia kompetencji organów centralnych w zakresie ochrony zasobów wody. W odróżnieniu od wcześniejszej praktyki wszystkie wody postrzega się w kategorii „zasobu”, a nie na przykład „ścieków”. Wprawdzie część środowisk ekologicznych traktuje emocjonalnie usunięcie wcześniejszego zapisu, jednak w praktyce był on niejednoznaczny, rozmyty i doprowadził do szeregu strat, nie wnosząc nic w praktyce.

Charakterystyczna jest zmiana dotychczasowej filozofii postępowania – chodzi zarówno o ochronę jakościową, jak też ilościową zasobów wody. Pojawia się problem „utraconej re-

tencji” terenu bardzo ważny z przyczyn technicznych oraz ekologicznych. Sama ustawa jest bardzo obszernym dokumentem, liczącym 574 artykułów, zajmującym ponad 200 stron Dziennika Ustaw. Rzeczą nieuniknioną w tej sytuacji są pewne niedopracowania, które będą musiały być usuwane przez poprawki. Charakterystycznym przykładem jest zapis „Przepisów ustawy nie stosuje się do usług wodnych w zakresie magazynowania, uzdatniania lub dystrybucji wód powierzchniowych i wód podziemnych oraz odbioru ścieków, objętych przepisami ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków” w sytuacji, gdy praktycznie niemal w każdym rozdziale znajdują się zapisy świadczące o przeciwnej sytuacji.

Pewną generalną wadą polskiej legislacji jest ujmowanie w samej ustawie szeregu szczegółów, dla których naturalnym miejscem są akty niższego rzędu – rozporządzenia. Równocześnie poszczególni ministrowie wykazują tendencję do wchodzenia rozporządzeniami w kompetencje ustawodawcy, a istniejące braki i niedomówienia są nadmiernie nadużywane. Stąd można zrozumieć chęć wprowadzenia od razu jednoznacznych regulacji, niepoddających się późniejszym interpretacjom, jak też uwzględnienia zmian sytuacji następujących po 1989 roku⁵. Przy tym jednak wprowadzanie jakichkolwiek zmian wiąże się z koniecznością uruchomienia skomplikowanego procesu legislacyjnego,

Bardzo ważne jest wprowadzenie jednolitej definicji powodzi „powódź – rozumie się przez to czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych”. Sformułowanie pozwala uniknąć dotychczasowych niejednoznaczności, rozwiązując bardzo ważny problem w aspekcie przeciwdziałania skutkom zaistniałych zdarzeń.

Nowym pojęciem jest pobór zwrotny rozumiany jako pobór wód, po którym następuje odprowadzenie wód nieprzekształconych w ścieki w tej samej ilości preferowanym w kolejnych regulacjach. Świadczy to o zasadniczej zmianie sposobu podejścia w kierunku szerszej rozumianej strategii unikania tworzenia problemów. Akceptacją zmian zagrożeń i konieczności dostosowania do zmieniającej się sytuacji jest ryzyko powodziowe rozumiane jako kombinacja prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej.

⁵ W tym aspekcie trzeba podkreślić wyraźną dezaktualizację szeregu ustaw, zwłaszcza przyjmowanych przed 2000 rokiem, nie zawsze dostosowywanych do kolejnych zmian innych regulacji. Z kolei w celu uzupełnienia wadliwych ustaw pojawiały się akty drugorzędne o dość wątpliwej konstytucyjności, czego przykładem jest Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 czerwca 2006 roku w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę. Dziennik Ustaw 123/2006.

¹ Początkowo była dostępna w wersji po poprawkach Senatu podpisanej przez marszałka Sejmu. Obecnie Dziennik Ustaw 2017, poz. 1566.

² Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku „Prawo wodne”. Dziennik Ustaw 115/2001 z późniejszymi zmianami; wersja ujednolicona, opublikowana w 2017 roku na stronach internetowych. W niektórych częściach ustawa ta stanowiła regres w stosunku do wcześniejszej jeszcze z lat siedemdziesiątych ubiegłego stulecia - Ustawy z dnia 24 października 1974 roku Prawo wodne. DU 38/1974, Surowiec S., Tarasiewicz W., Zwięglińska T: Prawo wodne : komentarz : przepisy wykonawcze, Wydawnictwa Prawnicze Warszawa 1981.

³ Doświadczenia niemieckie wskazują, że już samo uporządkowanie ewidencji nieruchomości jest czasochłonne i kosztowne, bardzo często konieczny będzie duży wysiłek związany z uporządkowaniem mocno zaniedbanej ewidencji uzbrojenia terenu. Szczególnie skomplikowane problemy pojawiają się tam, gdzie występują systemy kanalizacji mieszanej – obok ogólnospławnej pojawia się kanalizacja rozdzielcza. W polskich realiach kanalizacja ogólnospławna bywa często wyjątkowo zaniedbana, zwłaszcza w aspekcie zachowania hydraulicznego.

⁴ Nie jest przypadkiem, że w trakcie pomorskiej powodzi 2001 roku prekursorem szeregu niekorzystnych zdarzeń były poważne zaniedbania eksploatacji poszczególnych elementów melioracji rolnych.

ZAWARTOŚĆ USTAWY

Tekst ustawy jest podzielony na 13 działów, które z kolei dzielą się na rozdziały:

- Dział I: Zasady ogólne:
 - Rozdział 1. Przepisy ogólne
 - Rozdział 2. Objasnienia określeń ustawowych
 - Rozdział 3. Wody oraz jednolite części wód
- Dział II: Korzystanie z wód:
 - Rozdział 1. Korzystanie z wód i usługi wodne
 - Rozdział 2. Wody wykorzystywane do kąpielii
- Dział III: Ochrona wód:
 - Rozdział 1. Cel ochrony wód i cele środowiskowe
 - Rozdział 2. Zasady ochrony wód
 - Rozdział 3. Oczyszczanie ścieków komunalnych
 - Rozdział 4. Ochrona wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych
 - Rozdział 5. Substancje zanieczyszczające
 - Rozdział 6. Ochrona ujęć wody oraz zbiorników wód śródlądowych
 - Rozdział 7. Ochrona środowiska wód morskich
- Dział IV: Zarządzanie ryzykiem powodziowym i przeciwdziałanie skutkom suszy:
 - Rozdział 1. Zarządzanie ryzykiem powodziowym
 - Rozdział 2. Przeciwdziałanie skutkom suszy
- Dział V: Budownictwo wodne i melioracje wodne:
 - Rozdział 1. Budownictwo wodne
 - Rozdział 2. Melioracje wodne
- Dział VI: Gospodarowanie mieniem skarbu państwa:
 - Rozdział 1. Własność wód i obowiązki ich właścicieli
 - Rozdział 2. Wody Polskie
 - Rozdział 3. Gospodarka finansowa Wód Polskich
 - Rozdział 4. Gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa
 - Rozdział 5. Instrumenty ekonomiczne w gospodarowaniu wodami
- Dział VII: Zarządzanie wodami:
 - Rozdział 1. Planowanie
 - Rozdział 2. System informacyjny gospodarowania wodami
 - Rozdział 3. Kontrola gospodarowania wodami
 - Rozdział 4. Monitoring wód
- Dział VIII: Władza wodna:
 - Rozdział 1. Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej
 - Rozdział 2. Służby państwowe

- Dział IX: Zgoda wodnoprawna:
 - Rozdział 1. Przepisy ogólne
 - Rozdział 2. Wydawanie pozwoleń wodnoprawnych
 - Rozdział 3. Wygaśnięcie, cofnięcie i ograniczenie pozwolenia wodnoprawnego
 - Rozdział 4. Zgłoszenie wodnoprawne
 - Rozdział 5. Oceny wodnoprawne
- Dział X: Spółki wodne i związki wałowe:
 - Rozdział 1. Tworzenie spółek wodnych i związków wałowych
 - Rozdział 2. Organy spółki wodnej
 - Rozdział 3. Nadzór i kontrola nad działalnością spółki wodnej
 - Rozdział 4. Rozwiązanie spółki wodnej
- Dział XI: Odpowiedzialność odszkodowawcza
- Dział XII: Przepisy karne
- Dział XIII: Zmiany w przepisach, przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe:
 - Rozdział 1. Zmiany w przepisach
 - Rozdział 2. Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe

POLSKIE WODY

Szczegółnej uwagi wymaga wprowadzenie nowej instytucji Państwowe Gospodarstwa Wodne Wody Polskie, zwanego w skrócie „Wodami Polskimi”. Jest to nowa struktura o bardzo szerokich kompetencjach w stosunku do wcześniejszych Zarządów Gospodarki Wodnej, organ nadrzędny w zakresie gospodarki wodą. Samo jego powstanie wywołuje szereg kontrowersji, jednak dotychczasowe rozwiązania okazały się być niewystarczająco sprawne i podnoszony jest argument, że radykalne zmiany stały się po prostu niezbędne. Jednak pojawiają się pogłoski o powierzeniu Wodom Polskim funkcji regulatora cen, a to byłoby co najmniej niezręczne ze względu na kolizję z innymi zadaniami. Zresztą, biorąc pod uwagę wyjątkowo szeroki wachlarz zdań stojących przed Polskimi Wodami, trzeba im zapewnić dość czasu, aby struktura mogła okrzepnąć i rozpocząć swoją działalność statutową.

Wody Polskie wykonują prawa właścicielskie w stosunku do nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, znajdujących się w obrębie działki ewidencyjnej, która obejmuje także śródlądowe wody płynące będące własnością Skarbu Państwa. Siedzibą Wód Polskich jest Warszawa. W skład Wód Polskich wchodzi następujące jednostki organizacyjne: Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej z siedzibą w Warszawie (prezes Wód Polskich kieruje pracą Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej), regionalne zarządy gospodarki wodnej (z siedzibami w Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Gliwicach, Krakowie, Lublinie, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie i we Wrocławiu), zarządy zlewni, nadzory wodne.

Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej wykonuje następujące zadania Wód Polskich:

- przedkłada ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej sprawozdanie,
- opracowuje projekt zestawu celów środowiskowych dla wód morskich,
- opracowuje projekt programu ochrony wód morskich,
- współuczestniczy w zapewnieniu ochrony ludności i mienia przed powodzią i przeciwdziałaniu skutkom suszy na poziomie obszarów dorzeczy,
- przygotowuje projekt wstępnej oceny ryzyka powodziowego,
- sporządza mapy zagrożenia powodziowego, ich aktualizacje oraz mapy ryzyka powodziowego,
- przygotowuje projekty planów zarządzania ryzykiem powodziowym,
- przygotowuje projekt planu przeciwdziałania skutkom suszy,
- prowadzi gospodarkę finansową oraz ewidencję księgową Wód Polskich,
- opracowuje projekty planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy,
- prowadzi system informacyjny gospodarowania wodami oraz udostępnia zawarte w tym systemie zbiory danych przestrzennych,
- tworzy i utrzymuje Hydroportal oraz centralny punkt dostępowy,
- realizuje działania służące zrównoważonemu gospodarowaniu wodami, w tym osiągnięciu celów środowiskowych,
- nadzoruje planowanie i realizację zadań związanych z utrzymywaniem wód i pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną, w tym obwałowań oraz obszaru międzywala, z wyłączeniem śródlądowych dróg wodnych o szczególnym znaczeniu transportowym,
- nadzoruje planowanie i realizację przedsięwzięć związanych z odbudową ekosystemów zdegradowanych przez eksploatację zasobów wodnych,
- udziela wsparcia finansowego i rzeczowego jednostkom samorządu terytorialnego w zakresie zapewnienia możliwości korzystania z zasobów wodnych na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi,
- finansuje działalność odpowiednich służb państwowych,
- realizuje zadania obronne oraz zadania z zakresu zarządzania kryzysowego przekazane przez ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej,
- współuczestniczy z ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej w zakresie opracowywania krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych,
- koordynuje zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości wody dla ludności, przemysłu oraz rolnictwa,

- sprawuje nadzór nad planowaniem inwestycji w gospodarce wodnej oraz ich realizacją, z wyłączeniem śródlądowych dróg wodnych o szczególnym znaczeniu transportowym,
- ustala przebieg granic obszarów dorzeczy, granic regionów wodnych oraz granic zlewni,
- wykonuje kontrolę gospodarowania wodami,

Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej wykonują na poziomie regionu następujące zadania Wód Polskich:

- prowadzą sprawy dotyczące:
 - decyzji,
 - zgód wodnoprawnych,
 - opiniują projekty uchwał,
- weryfikują wpływ istniejących urządzeń wodnych i udzielonych zgód wodnoprawnych na warunki bytowania i wędrówki gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym,
- analizują odpowiednie sprawozdania,
- uzgadniają projekty aktów prawa miejscowego,
- współuczestniczą w zapewnieniu ochrony ludności i mienia przed powodzią i przeciwdziałaniu skutkom suszy, na poziomie regionów wodnych,
- uzgadniają projekty dokumentów oraz projekty decyzji,
- koordynują realizację inwestycji w regionach wodnych, z wyłączeniem śródlądowych dróg wodnych o szczególnym znaczeniu transportowym,
- wykonują prawa właścicielskie Skarbu Państwa w stosunku do śródlądowych wód płynących oraz gruntów pokrytych tymi wodami oraz zawierają porozumienia, z wyłączeniem śródlądowych dróg wodnych o szczególnym znaczeniu transportowym,
- zapewniają obsługę administracyjno-biurową komitetów konsultacyjnych,
- reprezentują Skarb Państwa w stosunku do mienia,
- wykonują uprawnienia właściciela wód w zakresie rybactwa śródlądowego w stosunku do śródlądowych wód płynących stanowiących własność Skarbu Państwa,
- sporządzają projekty dokumentacji planistycznych,
- wykonują kontrolę gospodarowania wodami,
- realizują i współdziałają w realizacji działań służących prowadzeniu zrównoważonego gospodarowania wodami w regionach wodnych,
- planują zadania związane z utrzymywaniem wód i pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną, w tym obwałowań oraz obszaru międzywala, z wyłączeniem śródlądowych dróg wodnych o szczególnym znaczeniu transportowym,
- planują przedsięwzięcia związane z odbudową ekosystemów zdegradowanych przez eksploatację zasobów wodnych,
- nadzorują działania,

- sporządzają, prowadzą, weryfikują i na bieżąco aktualizują wykazy obszarów chronionych,
- opiniują projekty wojewódzkich planów gospodarki odpadami, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach w zakresie ochrony zasobów wodnych,
- opiniują, w odniesieniu do bezpośrednich zagrożeń, szkody w wodach oraz wydają decyzje,
- gromadzą, przetwarzają, udostępniają i przekazują informacje na potrzeby planowania przestrzennego i centrów zarządzania kryzysowego,
- planują utrzymywanie śródlądowych dróg wodnych, z wyłączeniem śródlądowych dróg wodnych o szczególnym znaczeniu transportowym,
- współdziałają z wojewodami w zakresie opracowywania wojewódzkiego planu zarządzania kryzysowego,
- podejmują działania mające na celu bilansowanie ilościowe i jakościowe wód powierzchniowych i podziemnych,
- podejmują działania mające na celu zapewnienie na potrzeby ludności, przemysłu oraz rolnictwa wody w odpowiedniej ilości i jakości.

Zarządy zlewni wykonują na poziomie zlewni następujące zadania Wód Polskich:

- prowadzą sprawy dotyczące:
 - decyzji,
 - zgód wodnoprawnych,
- współuczestniczą w zapewnieniu ochrony ludności i mienia przed powodzią i przeciwdziałaniu skutkom suszy, na poziomie zlewni,
- prowadzą sprawy dotyczące:
 - opłat za usługi wodne,
 - opłat podwyższonych,
- zawierają porozumienia,
- ustalają wysokość należności,
- planują i prowadzą inwestycje z zakresu gospodarki wodnej, w tym pełnią funkcję inwestora albo inwestora zastępczego, w zakresie określonym w przepisach ustawy, z wyłączeniem śródlądowych dróg wodnych o szczególnym znaczeniu transportowym,
- realizują i współdziałają w realizacji działań służących prowadzeniu zrównoważonego gospodarowania wodami, w tym osiągnięciu celów w zlewniach,
- realizują zadania związane z utrzymywaniem wód i pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną, w tym obwałowań oraz obszaru międzywala, z wyłączeniem śródlądowych dróg wodnych o szczególnym znaczeniu transportowym,
- realizują przedsięwzięcia związane z odbudową ekosystemów zdegradowanych przez eksploatację zasobów wodnych oraz współdziałają w tym zakresie z właściwymi organami i podmiotami,

- współpracują z podmiotami korzystającymi z wód i wykonującymi urządzenia wodne, w tym z podmiotami planującymi budowę lub modernizację instalacji wykorzystujących hydroenergię do wytwarzania energii elektrycznej,
- współpracują z podmiotami gospodarczymi prowadzącymi działalność żegludową w zakresie utrzymania i rozwoju śródlądowych dróg wodnych, z wyłączeniem śródlądowych dróg wodnych o szczególnym znaczeniu transportowym,
- wykonują działania ochronne zgodnie z ustaleniami planów zadań ochronnych i planów ochrony na obszarach Natura 2000, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody, w odniesieniu do wód, do których prawa właścicielskie wykonują Wody Polskie lub podmioty, którym powierzono wykonywanie uprawnień właścicielskich na podstawie przepisów niniejszej ustawy,
- utrzymują śródlądowe drogi wodne, z wyłączeniem śródlądowych dróg wodnych o szczególnym znaczeniu transportowym,
- programują, planują i nadzorują wykonywanie urządzeń melioracji wodnych,
- prowadzą ewidencję,
- uzgadniają projekty uchwał.

Nadzory wodne wykonują następujące zadania Wód Polskich:

- prowadzą sprawy dotyczące decyzji,
- współuczestniczą w zapewnieniu ochrony ludności i mienia przed powodzią i przeciwdziałaniu skutkom suszy, na poziomie zlewni,
- prowadzą sprawy dotyczące zgłoszeń wodnoprawnych,
- przyjmują wnioski o wydanie zgód wodnoprawnych oraz innych decyzji przewidzianych w ustawie,
- realizują i współdziałają w realizacji działań służących prowadzeniu zrównoważonego gospodarowania wodami,
- utrzymują i eksploatują urządzenia wodne będące własnością Skarbu Państwa, z wyłączeniem urządzeń wodnych, w stosunku do których minister właściwy do spraw żeglugi śródlądowej reprezentuje Skarb Państwa i wykonuje prawa właścicielskie Skarbu Państwa,
- zapewniają sygnalizację o zagrożeniach w sytuacji wystąpienia ekstremalnych zjawisk hydrologicznych,
- zapewniają oznakowanie szlaków żeglownych na śródlądowych drogach wodnych,
- zapewniają należyty stan techniczny, obsługi i bezpieczeństwa budowli hydrotechnicznych będących własnością Skarbu Państwa, z wyłączeniem budowli, w stosunku do których minister właściwy do spraw żeglugi śródlądowej reprezentuje Skarb Państwa i wykonuje prawa właścicielskie Skarbu Państwa,
- dokonują odczytu wskazań przyrządów pomiarowych.

Wody Polskie sporządzają:

- programy realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną i planowanych inwestycji w gospodarce wodnej podlegające właściwym uzgodnieniom,
- roczny plan działania i przekazują ten plan do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej,
- sprawozdanie z działalności za rok poprzedni i przekazują je do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej.

Prezes Wód Polskich powołuje komitety konsultacyjne jako zespoły opiniodawczo-doradcze złożone z przedstawicieli wojewodów, marszałków województw, przedstawicieli strony samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz dyrektorów urzędów żeglugi śródlądowej. Komitety konsultacyjne powołuje się dla jednego lub wielu regionów wodnych. Do właściwości komitetów konsultacyjnych należy w szczególności:

- opiniowanie projektów programów realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną oraz planowanych inwestycji w gospodarce wodnej, a także ich zmian,
- opiniowanie projektów sprawozdań Wód Polskich z działalności za rok poprzedni.

Wody Polskie wykonują zadania określone w przepisach ustawy, realizują działania służące zrównoważonemu gospodarowaniu wodami, w tym osiągnięciu celów środowiskowych. Są one koordynatorem i nadzorcą, przejmując część roli organów państwowych i samorządowych. Ponadto Polskim Wodom powierzono szereg funkcji kontrolnych o charakterze praktycznie policyjnym. Pracownicy Wód Polskich mają nawet otrzymać własne mundury. Trzeba pamiętać, że przez długi czas kompetencje, szczególnie w zakresie wód opadowych oraz ścieków na terenach zurbanizowanych, nie były w pełni zdefiniowane, a nie wszystkie samorządy, oględnie mówiąc, dorosły do zmienionej po 1989 roku swojej roli. Podejmowane działania były odpowiednią na konkretne zdarzenia i bardzo często nie były konsekwentne oraz kompleksowe.